

**СИСТЕМНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Використання системного підходу до вивчення різних процесів, їх прогнозування і моделювання набуває все більшої актуальності не тільки в науковій, але й практичній діяльності, особливо в сфері управління різними організаційними структурами. Невід'ємною складовою управлінської діяльності керівників ПТНЗ є інформаційно-аналітична компетентність (далі – ІАК), яка має розвиватись у процесі практичної діяльності протягом усього професійного життя усвідомлено і контролювано з метою підвищення власного професіоналізму та результативності управління педагогічним колективом.

Системний підхід в теорії методу розглядається як єдність методологічної інтеграції і диференціації. При його застосуванні домінуючою тенденцією є об'єднання, збирання методологічного комплексу. Таким методологічним комплексом ми розглядаємо модель розвитку ІАК керівників ПТНЗ. Конструювання цієї моделі базується на тому, що розвиток, як філософська категорія, «виражає процес руху, зміни цілісних систем». Слід зазначити, що в процесі розвитку автономних і суверенних систем присутні моменти формування деяких їх складових, і, навпаки, в процесі формування будь-якого об'єкту на деяких стадіях об'єкту присутні моменти розвитку окремих його компонентів.

Під розвитком особистості розуміють зміни її кількісних і якісних властивостей таких як світогляд, самосвідомість, ставлення до дійсності, характеру, здібностей, психічних процесів, накопичення досвіду. Основою і рушійною силою розвитку особистості є сумісна діяльність, у якій здійснюється засвоєння особистістю заданих соціальних ролей. Перетворюючи нормативно-правову діяльність у ситуації вибору, особистість заявляє про себе як про індивідуальність (людина як унікальна, самотна особистість, яка реалізує себе в творчій діяльності).

Ті види діяльності, які спрямовані на одержання суб'єктивно нового (для кожної конкретної особистості) результату (за визначенням) віднесені до продуктивної. До таких видів діяльності належить інформаційно-аналітична діяльність (далі – ІАД). Очевидно, що будь-яка продуктивна діяльність має бути спеціально організованою, тобто потребує застосування методології. Під методологією розуміється «учіння про організацію діяльності». Йдеться про діяльність як цілеспрямовану активність людини. А тому в складі моделі розвитку ІАК керівників ПТНЗ має бути передбачений *цільовий компонент*,

який складатимуть такі елементи як мета і цілі (в українській мові сутність цих слів відрізняється).

Реалізація цільового компоненту забезпечується іншим компонентом – *технологічним*. Його елементами визначено 1) зміст ІАК; 2) методи і організаційні форми розвитку, що відповідають цілям і змісту; 3) засоби навчання, які забезпечують навчальний процес; 4) програма розвитку ІАК (інформаційний проект змісту ІАК), що розроблена з урахуванням первісної підготовки суб'єктів діяльності.

Особливе місце в розробленій моделі відведено *рефлексивному компоненту*. В сучасних розробках проблема рефлексії розглядається при вивченні: теоретичного мислення; процесів комунікації та кооперації, що пов'язано з необхідністю розуміння справжніх основ сумісних дій та їх координації; самосвідомості особистості, пов'язаною з проблемою формування, виховання і самовиховання молодого покоління. Всі три аспекти мають відношення до керівників ПТНЗ та розвитку їхньої ІАК і зумовлюють багатозначність самого поняття «рефлексія» здебільшого як специфічних рефлексивних процесів у різних видах суспільно організованої діяльності.

Проблему рефлексії в загальному вигляді розглядають як проблему визначення свого способу життя. Вчені-психологи, узагальнюючи зазначену проблему, називають два основних способи існування людини: *перший* – це, коли життя не виходить за межі безпосередніх зв'язків, в яких живе людина (родинні, коло друзів, соціум тощо), тобто життя протікає як природній процес, свідомість «розчиняється в наявності буття». Цим зумовлено функціонування *зовнішньої рефлексії*, що формує феноменальний шар свідомості, заповнений багаточисельними ритуалізованими структурами, продуктами колективної свідомості, які усвідомлюються як зміст свого «Я»; *другий* – це поява власне внутрішньої рефлексії (виводить людину за межі неперервного потоку життя, відбувається розрив безпосередніх зв'язків і відновлення їх на новій основі), з чим пов'язане ціннісне осмислення життя, усвідомлюється проблема «з'ясування самому собі своєї власної свідомості» як проблеми нового свідомого досвіду.

Саме сформованість внутрішньої рефлексії важлива в діяльності керівника ПТНЗ. Йому має бути притаманна властивість самостійно визначати критерії, показники і рівні оцінювання або використовувати їх в процесі самооцінювання власного рівня підвищення (зростання) ІАК як складової професіоналізму.

Окремим компонентом в моделі розвитку ІАК керівників ПТНЗ є *результативний*, який і відображатиме позитивну динаміку суб'єктів розвитку ІАК – перехід на якісно новий рівень сформованості цього утворення, досягнення мети і цілей, визначених на початку процесу реалізації цієї моделі.